

PAPER DETAILS

TITLE: ÇOCUK İSTİSMARI HAKKINDA ÖĞRETMEN ADAYLARI İLE METAFORİK BİR

DEĞERLENDİRME: NİĞDE İLİ ÖRNEĞİ

AUTHORS: Hatice Uysal BAYRAK

PAGES: 929-957

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1478669>


<http://kefad.ahievran.edu.tr>

Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi

ISSN: 2147 - 1037

Çocuk İstismarı Hakkında Öğretmen Adayları ile Metaforik Bir Değerlendirme: Niğde İli Örneği

Hatice Uysal Bayrak

DOI:10.29299/kefad.2019.20.02.013

Makale Bilgileri

Yükleme:20/03/2019 Düzeltme:15/05/2019 Kabul: 02/07/2019

Özet

Bu araştırmanın amacı okul öncesi öğretmenliği programı öğretmen adaylarının çocuk istismarı kavramına ilişkin algılarını ifade eden metaforların incelenmesidir. Öğretmen adaylarının “çocuk istismarı” kavramına yönelik algılarını ifade eden metaforları belirlemede, nitel araştırma yöntemleri arasında yer alan olgu bilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu uygun örnekleme yöntemi kullanılarak 2018-2019 yıllarında okul öncesi öğretmenliği programı birinci ve ikinci sınıfa devam eden 74 öğretmen adayı ile oluşturulmuştur. Çalışma grubunda yer alan katılımcılarla yüz yüze birebir olarak görüşülmüş, katılımcılara “Çocuk istismarı gibidir/’ya benzer; çünkü” ifadesinin yazılı olduğu kağıtlar verilerek bu ifadeleri tamamlamaları istenmiştir. Elde edilen verilerin analizi metafor analizi ile yapılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının toplam 9 kategoride 59 metafor kullandıkları tespit edilmiştir. İçinde en fazla metafor barındıran kategoriler sırasıyla budama, afet ve karanlık kategorileridir. Araştırmada katılımcıların metaforlarından oluşturulan kategorilerin adları “budama”, “afet”, “karanlık”, “çöküş”, “yara”, “deforme”, “virüs”, “leke” ve “vicdan” olarak sıralanabilir. Araştırmada elde edilen kavramsal kategoriler bir bütün olarak düşünüldüğünde en çok geliştirilen metaforlar “kararmış gelecek” ve “koparılan çiçek” olarak sayılabilir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk istismarı, Metafor, Öğretmen adayları, Okul öncesi

Giriş

Sağlıklı nesiller yetiştirmek öncelikle sağlıklı çocuklarla mümkündür ve çocuğa kötü muamele de buna engel olan bir sorundur (Koçtürk, 2018). Bireylerin çocukluk ya da yetişkinlik döneminde yaşadığı stres, yalnızlık, olumsuz ruh sağlığı, depresif belirtiler gibi birçok sorunun kaynaklarından birisi de erken çocukluk döneminde karşı karşıya kaldıkları istismar yaşantıdır (Pekdoğan ve Bozgün, 2018). Çocuk istismarı, çok eski dönemlerden bu yana bütün toplumlarda yaşanan evrensel bir sorundur (Can Yaşar, Şenol ve Akyol, 2015). Çocuk istismarı, birey olarak çocuğu etkilerken, çocuğun da içinde yer aldığı aileyi de etkileyen, kimi zaman aile bütünlüğünün bozulması gibi geri dönüşü oldukça zor olan olumsuz etkilere sebep olan bir toplum sağlığı sorunu olarak nitelendirilebilir (Dilsiz ve Mağden, 2015).

Genellikle anne babalar çocuklarını ya kendileri istismar ettikleri ya da başkalarının istismar etmesine izin verdikleri, engel olmadıkları için çocuk istismarı sürecinde anne babalar dışında öğretmenlerin ve diğer uzmanların daha fazla sorumluluk üstlenmesi gerekmektedir (Savi Çakar ve Savi, 2016). Üstelik, çocuğun ailesi dışında en çok zaman geçirdiği yerin okul ve en çok zaman geçirdikleri kişilerin ise öğretmenler olduğu düşünüldüğünde, çocuk istismarının çözümünde çocuklar ile doğrudan bağlantıda bulunan öğretmenlere de büyük görevler düşmektedir. Bu nedenle okul önemlidir ve eğitimciler çocuk istismarının tanınması ve önlenmesi açısından kritik bir konuma sahiptir. Okul dışında gerçekleşen istismarın etkisi okula taşındığı gibi okul içinde de istismar vakalarına rastlamak mümkündür (Doğan ve Bayar, 2018; Pekdoğan ve Bozgün, 2018). Ayrıca, okul ortamı çocuk istismarı ve ihmali için koruyucu bir faktör olabileceği gibi bir risk faktörü de olabilmektedir (Koçtürk, 2018). Tüm eğitim kademelerinde, her çocuğun istismar gibi olumsuz durumlarla maruz kalma ihtimalleri düşünüldüğünde öğretmenlerin bu konuda farkındalık ve bilgi sahibi olmaları oldukça önemlidir. Çocuğun okul ortamında gösterdiği olumsuz davranışlarını ve vücudundaki darp izlerini gözlemleyerek, bu problemlerin kaynağını anlayabilen bir öğretmen problemlerin çoğalmasının önüne geçebilir ve buna bağlı olarak da başarılı, mutlu ve sağlıklı nesiller yetiştirebilir (Doğan ve Bayar, 2018; Pekdoğan ve Bozgün, 2018).

Öğretmenlerin çocuk istismarı ve ihmali konusunda kendilerini geliştirmeleri hem mesleki hem de topluma karşı sorumluluklarıdır (Koçtürk, 2018). Öğretmenlerin çocuk istismarının boyutları, istismar kurbanı olan çocukların üzerindeki etkileri ve engellenebilirliği gibi birçok konuda yetersiz olduğunu vurgulayan araştırma sonuçlarında (Akbaş ve diğerleri, 2009; Dilsiz ve Mağden, 2015; Doğan ve Bayar, 2018; Soylu, Şentürk Pılan, Ayaz ve Sönmez, 2012; Yıldız, Kaçar, Albayrak, Çalaboğlu, Çakmak ve Bayraktar, 2017) öğretmenlerin konumunun çok önemli olduğu belirtilmektedir. Öğretmenlerin istismarı önleme ve gerekli durumlarda istismara müdahaledeki rolünü yerine getirememesinin sebeplerinin değerlendirilmesi ve konuya ilişkin önlemlerin devreye

sokulması gerekmektedir. Uygulamaya konulacak bu önlemler neticesinde öğretmenlerin hem doğrudan kendileri çocukları istismar etmeyerek bu sürece katkı sağlarken hem de istismarın belirlenmesi ve müdahale edilmesine ve de istismara uğrayan çocukların iyileşme süreçlerine katkı sağlamada etkin bir rol üstlenebilecektir (McIntyre, 1990; Savi Çakar ve Yazıcı Okuyan, 2017; Walsh ve diğ., 2008).

Çocuk istismarına ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerinin önemli olduğu düşüncesinden hareketle birçok yurtiçi ve yurtdışı araştırmada eğitim fakültesinin farklı bölümlerine devam eden öğrenciler ile çalışılmıştır. Ancak alan yazın taramasında başta okul öncesi öğretmen adayları olmak üzere tüm öğretmen adaylarına ait görüşlerin metaforlar yoluyla alındığı herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Öğretmen adayları ile yapılan bu araştırmalardan bazılarında aşağıda sırasıyla yer verilmiştir.

Can Yaşar, İnal Kızıltepe ve Kandır (2014) tarafından öğretmen adaylarının çocuklardaki fiziksel istismar belirtilerine ilişkin farkındalık düzeylerinin incelenmesi amacıyla yapılan araştırmanın çalışma grubuna, Afyon Kocatepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören Okul Öncesi Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Türkçe Eğitimi programlarından 764 öğretmen adayı dahil edilmiştir. Araştırmanın sonucunda, öğretmen adaylarının cinsiyetleri, branşları ve sınıf düzeylerine göre Fiziksel İstismar Belirtilerini Değerlendirme Formu'nun durum, davranışsal özellikler ve anne baba davranışları bölüm puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı derecede farklılığın olmadığı, öğretmen adaylarının çocuk ihmal ve istismarına yönelik eğitim alma durumlarına göre ise Fiziksel İstismar Belirtilerini Değerlendirme Formu'nun durum ve davranışsal özellikler puan değerleri açısından istatistiksel olarak anlamlı derecede farklılık olduğu belirlenmiştir.

Tunca ve Özer'in (2015) farklı bölümlerde okuyan öğretmen adaylarının çocuk istismarı hakkında farkındalıklarını belirlemek amacıyla yaptıkları araştırmada Anadolu Üniversitesinin Okul Öncesi Öğretmenliği, Bilgisayar ve Eğitim Teknolojileri Eğitimi, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Özel Eğitim, Fransızca Eğitimi, Almanca Eğitimi ve Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık bölümlerinde okuyan 15 öğretmen adayı ile çalışılmış ve odak grup görüşmeleri yapılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmen adayları, çocuk istismarının en fazla duygusal istismarı, en az ise ekonomik istismarı çağrıştırdığını bildirmişlerdir. Öğretmen adayları, toplumun cinselliğe, çocuk yaşta evliliklere bakış açısı, halk arasında söylenen atasözleri, deyimler ve batıl inanışlar, cinsiyetlere yüklenen anlamlar aracılığıyla çocuk istismarı olayları ile kültürün inşa edildiğini belirtmiştir. Ayrıca öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun çocuk istismarıyla karşılaşmaları halinde ne yapacakları hakkında bilgi sahibi olmadıkları belirlenmiştir.

Can Yaşar, Şenol ve Akyol'un (2015) öğretmen adaylarının çocuğa yönelik cinsel istismar tutumlarının incelenmesi amacıyla yaptıkları araştırmanın çalışma grubunu, Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Türkçe Eğitimi ve Bilgisayar ve Eğitim Teknolojileri Eğitimi olmak üzere toplam 939 öğretmen adayı oluşturmuştur. Bu araştırma sonucunda; öğretmen adaylarının sınıf düzeyleri, branşları, daha önce çocuk ihmal ve istismarına yönelik eğitim alıp almama ve cinsel istismarın belirtilerini tanımlamada kendilerini hazır hissetme durumlarına göre Çocuğa Yönelik Cinsel İstismar Tutum Ölçeği'nin toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı derecede farklılığın olduğu; öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre ise anlamlı farklılığın olmadığı belirlenmiştir.

Karabıyıklı (2017) tarafından yapılan çalışmada çocuk istismarı ve ihmalinin belirti ve risklerini tanımlamada Rehberlik ve Psikolojik Danışman adayları ile Okul Öncesi Öğretmen adaylarının bilgi düzeylerinin ölçülmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre okul öncesi öğretmen adayları, lisans öğrenimleri sırasında çocuk istismarı ve ihmali konusunda büyük bir oranda (%93,5) bilgi aldıklarını belirtmişlerdir. Bununla birlikte araştırmaya alınan okul öncesi öğretmen adayları tanılama konusunda %37 oranında kendilerini yeterli bulmuşlardır.

Sop ve Topçu Bilir (2017) tarafından yapılan bu araştırmanın amacı çocuk gelişimi ön lisans ve okul öncesi eğitimi lisans programlarına devam eden öğrencilerin çocuklara yönelik cinsel istismara ilişkin tutumlarını incelemektir. Araştırmanın çalışma grubunu Düzce Üniversitesi ve Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalına devam eden 323 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada Çocuğa Yönelik Cinsel İstismar Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin ön lisans veya lisans programlarına devam etmeleri, çocuk hakları ile ilgili herhangi bir ders alma durumları çocuğa yönelik cinsel istismar tutumları arasında farklılık yaratmadığı görülürken, çocuğa yönelik cinsel istismarı bildirmeye yönelik tutumların sınıf düzeylerine göre birinci sınıf olanların dördüncü sınıf olanlara kıyasla aleyhine değiştiği görülmüştür.

Tatlıcalı ve Berkmen (2017) tarafından yapılan çalışmada okul öncesi öğretmen adaylarının duygusal ihmal ve istismar hakkındaki farkındalık ve bilgi düzeylerinin öğrenilmesi amaçlanmıştır. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde yaşayan 212 okul öncesi öğretmen adayına "Duygusal İhmal/İstismar Bilgi ve Farkındalık Ölçeği" uygulanmıştır. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının duygusal ihmal/istismarı görmezden gelme eğiliminde olduğu ve öğrenim düzeyi arttıkça öğretmen adaylarının duygusal ihmali/yoksunluğu reddetme/görmezden gelme ve tecrit etme/tehdit etme eğilimlerinin arttığı görülmüştür.

Savi Çakar ve Yazıcı Okuyan (2017) tarafından yapılan bu araştırmanın amacı eğitim fakültesinin farklı bölümlerinde okuyan son sınıf öğrencilerinin çocuk istismarı ve ihmeline ilişkin

görüşlerinin incelenmesidir. Yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanan araştırmada, öğretmen adaylarının çocuk istismarı ve ihmalinin belirlenmesi, önlenmesi ve müdahale sürecine ilişkin bilgi ve becerilerinin yeterli düzeyde olmadığı, konuya ilişkin yasalar ve yönetmeliklerdeki rol ve sorumluklarının farkında olmadıkları belirlenmiştir. Bu durum eğitim fakülteleri başta olmak üzere diğer fakültelerde çocuk istismarı ve ihmaline ilişkin çalışmalar ve uygulamalara ihtiyaç duyulduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle küçük çocuklarla çalışacak olan öğretmenlerin bu konuda daha yetkin hale getirilmesi, öğretmen yetiştirme sürecinde çocuk istismarını önleme ve müdahale konusunda dersler okutulması katkı sağlayacaktır.

Tüm eğitim kademelerinde, çocukların bu olumsuz durumlarla karşı karşıya kalma riskleri nedeniyle öğretmenlerin bu konuda bilgi ve farkındalık sahibi olmaları oldukça önemlidir (Pekdoğan ve Bozgün, 2018). Bununla birlikte birçok araştırmada öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun çocuk istismarıyla karşılaşmaları halinde ne yapacakları hakkında bilgi sahibi olmadıkları belirlenmiştir (Savi Çakar ve Yazıcı Okuyan, 2017; Tunca ve Özer, 2015). Çocuk istismarı hakkında öğretmen adaylarıyla yapılan araştırmalar incelendiğinde katılımcıların genellikle çocuk istismarı ile ilgili yeterli bilgilerinin olmadığı ortaya çıkmış ve buna yönelik öneri olarak lisans eğitimleri sırasında bu konunun üzerinde daha fazla durulması gerektiği belirtilmiştir. Bu bağlamda erken çocukluk yıllarına sihirli dokunuşları olabilecek okul öncesi öğretmenliği programı öğretmen adaylarının bu kavram hakkında farkındalığının yüksek olması ve meslek hayatlarında böyle bir durumla karşılaşmaları halinde gerekli müdahaleyi uygulayabilecek kadar bilgi sahibi olmaları oldukça önemlidir. Bu araştırmada okul öncesi öğretmenliği programı öğretmen adaylarının “çocuk istismarı” kavramına yönelik algılarını ifade eden metaforların belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Okul öncesi öğretmenliği programı öğretmen adaylarının çocuk istismarı kavramına ilişkin belirttikleri metaforlar nelerdir?

2. Belirlenen metaforlar, hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilir?

Yöntem

Araştırma Modeli

Araştırmada, okul öncesi öğretmenliği programı öğretmen adaylarının “çocuk istismarı” kavramına yönelik algılarını ifade eden metaforları belirlemede, nitel araştırma yöntemleri arasında yer alan olgu bilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Olgu bilim çalışmalarında genellikle belli bir olguya ilişkin bireysel algıların veya perspektiflerin ortaya çıkarılması ve yorumlanması amaçlanır (Yıldırım & Şimşek, 2005).

Çalışma Grubu

Araştırmada uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Eğitim, psikoloji, tıp ve daha birçok farklı disiplinlerde çalışan araştırmacılar, seçkisiz örnekleme yerine sıklıkla uygun örnekleme kullanılmaktadır. Uygun örnekleme, iyi tanımlanmış evrenden seçkisiz olarak çekilmemektedir. Bunun yerine araştırmacının kolayca ulaşabileceği katılımcılardan oluşmaktadır (Warner, 2008).

Bu araştırma 2018-2019 yıllarında Niğde ilinde okul öncesi öğretmenliği programına devam eden öğretmen adayları ile yapılmıştır. Çalışma grubu birinci ve ikinci sınıfa devam eden 74 kişiden oluşmaktadır. Katılımcıların 68'i kadın, 6'sı erkektir. Çalışma grubunda yer alan katılımcılarla yüz yüze birebir olarak görüşülerek araştırmanın amacı anlatıldıktan sonra katılımcılara "Çocuk istismarı gibidir/'ya benzer; çünkü" ifadesinin yazılı olduğu kağıtlar verilerek bu ifadeleri tamamlamaları istenmiştir. Görüşmeler ortalama olarak 15 dakika sürmüştür.

Veri Toplama Araçları ve Verilerin Analizi

Okul öncesi öğretmenliği programı öğretmen adaylarının çocuk istismarı kavramına ilişkin algıları "Çocuk istismarı sizce neye benzer?" sorusunu cevaplamaları ve kurdukları ilişkiyi "Çünkü..." cümlesini tamamlayan açıklamaları ile elde edilmiştir. Metaforun konusu ve kaynağı ilk soru ile belirlenmeye çalışılmıştır. "Çünkü" ile bu metafora yüklenen anlam ve nedenler ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde nitel veri analizi tekniklerinden metafor analizi kullanılmıştır. Metafor analiz tekniğinde metaforlar nitel çalışmaların okuyucuyla iletişim kurma ve bulguları güçlü bir şekilde iletme yollarından biri olarak kullanılabilmektedir. Metaforların analiz edilmesi ve yorumlanması sürecinde veriler, derin bir işleme tabi tutularak üzerinde çalışılan konuya ilişkin kavram ve temaların keşfedilmesi sağlanır. Birbirine benzeyen veriler mantıklı bir biçimde bir araya getirilir ve anlaşılır şekilde düzenlenerek yorumlanır. Bu çalışmada da ilk olarak katılımcılar tarafından tanımlanan tüm metaforlar basitçe kodlanmıştır. Bu kodlamalar, verilerden çıkarılan kavramlara göre yapılmıştır. İkinci aşamada, kodlar arasındaki ortak yönlerle dayanan temalar oluşturulmuştur, üçüncü aşamada verilerin kodlara ve temalara göre organize edilmesi ve tanımlanması yapılmıştır. Son olarak bulguların yorumlanması gerçekleştirilmiştir (Patton, 2002). Sonuçlar betimsel bir anlatım ile sunulmuş ve sık sık doğrudan alıntılara yer verilmiştir (Yıldırım & Şimşek, 2005). Böylece araştırmanın iç geçerliliği arttırılmıştır. Ayrıca araştırmada tüm görüşmeler araştırmacı tarafından analiz edilmiştir. Eğitim bilimleri üzerinde çalışan bir dış hakem de çalışmaya dahil edilerek verilerin dörtte biri, araştırmacı ve dış hakem tarafından analiz edilmiştir. Araştırmanın dış geçerliliğini arttırmak için araştırmanın sonuçları elde edilen verilerle ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Ayrıca araştırmadaki ham verilerin, başkalarının istemesi ya da farklı çalışmalara katkı sağlaması için saklanması yolu ile dış geçerliliğin arttırılması sağlanmıştır.

Bulgular

Araştırmaya katılan öğretmen adayları “çocuk istismarı” kavramına ilişkin toplam 59 metafor geliştirmişlerdir. Öğretmen adaylarının geliştirdikleri metaforlar 9 kategoriye ayrılmıştır. Geliştirilen metaforlara ilişkin kategoriler; “budama”, “afet”, “deforme”, “virüs”, “vicdan”, “yara”, “çöküş”, “karanlık” ve “leke” şeklindedir.

Öğretmen adaylarının “çocuk istismarı” kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforlardan biri “budama”dır. Öğretmen adayları filizlenmiş tohumun, gonca çiçeğin zamansız koparılması neticesinde dalların meyvesiz, yapraksız kalmasının kaçınılmaz bir sonuç olduğunu belirterek, budamaya ilişkin metaforlar geliştirmişlerdir. Öğretmen adaylarının “budama” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların frekans dağılımı Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. “Budama” kategorisine ilişkin metaforların frekans dağılımı

Koparılan çiçek	Ağaç dalını kesme	Tohumu filizlenmeden topraktan çıkarma
5	4	1

Tablo 1 incelendiğinde, çocuk istismarı kavramına ilişkin “budama” kategorisinde toplam 10 metafor geliştirildiği görülmüştür. Öğretmen adayları bu kategoriye ilişkin en çok “koparılan çiçek” metaforunu geliştirmişlerdir. Bu konuya ilişkin öğretmen adaylarının geliştirdiği “tohumu filizlenmeden topraktan çıkarma” metaforuna dair örnek ifade şu şekildedir:

“Çocuk istismarı toprağa atılmış tohumu filizlenmeden topraktan çıkarmaktır. Çünkü o tohum zamanla filizlenecek, dallanıp budaklanacak ve meyveye duracaktır. Siz çocuk istismarı ile o tohumun tüm geleceğini hayallerini ve hatta yaşama hakkını elinden almış oldunuz. Bir hayatı, yaşamı, umudu, bir aileyi ve hatta bir toplumu yok etmenin en kestirme yolunu kullandınız. Bravo!” (K33)

Öğretmen adaylarının “çocuk istismarı” kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforlardan bir diğeri “afet”tir. Çocuk istismara uğrayınca çocuğun tüm hayatının altı üstüne geldiğini düşündükleri için afet kategorisine ilişkin metaforlar geliştirmişlerdir. Öğretmen adaylarının “afet” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların frekans dağılımı Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. “Afet” kategorisine ilişkin metaforların frekans dağılımı

Deprem	Kimyasal bomba	Küresel ısınma	Ateş	Kasırga	Toplu mezar
3	2	2	1	1	1

Tablo 2 incelendiğinde, çocuk istismarı kavramına ilişkin “afet” kategorisinde toplam 10 metafor geliştirildiği görülmüştür. Öğretmen adayları bu kategoriye ilişkin en çok “deprem”

metaforunu geliştirmişlerdir. Bu konuya ilişkin öğretmen adaylarının geliştirdiği “küresel ısınma” metaforuna dair örnek ifade şu şekildedir:

“Çocuk istismarı küresel ısınmaya benzer; çünkü dünyanın her yerine etki eden, insanları gün geçtikçe bir bataklığa götüren, dönüşü, telifisi olmayan bir yoldur.” (K4)

Öğretmen adaylarının “çocuk istismarı” kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforlardan biri “deforme”dir. Öğretmen adayları istismara uğrayan çocuğu özü, asıl formunu kaybettikten sonra asla eskisi gibi olamayacağını belirterek, deforme kategorisine ilişkin metaforlar geliştirmişlerdir. Öğretmen adaylarının “deforme” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların frekans dağılımı Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3. “Deforme” kategorisine ilişkin metaforların frekans dağılımı

Paramparça cam	Yırtılmış kitap	Heykeltıraş eserinin kırılması
3	2	2

Tablo 3 incelendiğinde, çocuk istismarı kavramına ilişkin “deforme” kategorisinde toplam 7 metafor geliştirildiği görülmüştür. Öğretmen adayları bu kategoriye ilişkin en çok “paramparça cam” metaforunu geliştirmişlerdir. Bu konuya ilişkin öğretmen adaylarının geliştirdiği “heykeltıraş eserinin kırılması” metaforuna dair örnek ifade şu şekildedir:

“Çocuk istismarı tam bir vahşettir. Dünyadaki en kötü şeylerle yarışamayacak kadar kötüdür. Ama illa bir şeye benzetmek gerekirse çok önemli bir heykeltıraşın yaptığı en güzel eserinin kırılmasına benzer. Çünkü bu zulümle çocukta derin yaralar açılır. Kırılır, geri yapıştırması çok zor parçalara ayrılır.” (K62)

Öğretmen adaylarının “çocuk istismarı” kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforlardan biri “virüs”dür. Öğretmen adayları çocuk istismarını hızlı yayılıp organizmaya zarar verme özelliği olduğu vurgulanarak, virüse ilişkin metaforlar geliştirmişlerdir. Öğretmen adaylarının “virüs” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların frekans dağılımı Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4. “Virüs” kategorisine ilişkin metaforların frekans dağılımı

Zararlı böcekler	Kanser	Bilinçsiz tüketici
4	2	1

Tablo 4 incelendiğinde, çocuk istismarı kavramına ilişkin “virüs” kategorisinde toplam 7 metafor geliştirildiği görülmüştür. Öğretmen adayları bu kategoriye ilişkin en çok “zararlı böcekler” metaforunu geliştirmişlerdir. Bu konuya ilişkin öğretmen adaylarının geliştirdiği “zararlı böcekler” metaforuna dair örnek ifade şu şekildedir:

“Çocuk istismarı bahçeyi talan eden böceklere benzer. Çünkü sen bahçeyi birçok umutla ekersin, dallanmasını beklersin ama o böcekler izin vermez kemirir durur o topraktakileri. Dallar düşer, kökler kurur yapraklar çürür... umutlar gider. O böceklere bir ilaç buluncaya kadar..” (K25)

Öğretmen adaylarının “çocuk istismarı” kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforlardan biri “vicdan”dır. Öğretmen adayları çocukların istismarına neden olan insanların bu durumu vicdanlarıyla nasıl değerlendirdiklerini belirterek, vicdana ilişkin metaforlar geliştirmişlerdir. Öğretmen adaylarının “vicdan” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların frekans dağılımı Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5. “Vicdan” kategorisine ilişkin metaforların frekans dağılımı

Ruhu baltalama	Mr Heinz ikilemi	Kabus
3	2	1

Tablo 5 incelendiğinde, çocuk istismarı kavramına ilişkin “vicdan” kategorisinde toplam 6 metafor geliştirildiği görülmüştür. Öğretmen adayları bu kategoriye ilişkin en çok “ruhu baltalama” metaforunu geliştirmişlerdir. Bu konuya ilişkin öğretmen adaylarının geliştirdiği “Mr Heinz ikilemi” metaforuna dair örnek ifade şu şekildedir:

“Çocuk istismarı Mr. Heinz ikilemi gibidir. Çünkü arada vicdan kalır. Mr. Heinz ikilemine de cevap vermek kişinin vicdanına kalmıştır.” (K72)

Öğretmen adaylarının “çocuk istismarı” kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforlardan biri “yara”dır. Öğretmen adayları çocukların istismara uğrayınca yaralı, yardıma ihtiyaç duyan varlıklar haline geldiklerini düşündükleri için, yara kategorisine ilişkin metaforlar geliştirmişlerdir. Öğretmen adaylarının “yara” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların frekans dağılımı Tablo 6’de verilmiştir.

Tablo 6. “Yara” kategorisine ilişkin metaforların frekans dağılımı

Kanadı kırık kuş	Açık yara	Kırık kalp
4	3	1

Tablo 6 incelendiğinde, çocuk istismarı kavramına ilişkin “yara” kategorisinde toplam 8 metafor geliştirildiği görülmüştür. Öğretmen adayları bu kategoriye ilişkin en çok “kanadı kırık kuş” metaforunu geliştirmişlerdir. Bu konuya ilişkin öğretmen adaylarının geliştirdiği “kanadı kırık kuş” metaforuna dair örnek ifade şu şekildedir:

“Çocuk istismarı bir kuşun kanadını kırmaya benzer. Çocuklar özgürce uçan kuşlar gibidir, içlerinde sönmeyen bir ateş, bitmek tükenmek bilmeyen bir ateşle durmadan kanat çırpma isterler.

Ancak istismara uğrayan çocuğun kanadı kırılır, içindeki ateş söner, enerjisi kaybolur. Hala bir kuş gibi olan bu çocuğun artık kanadı kırılmıştır ve o artık kanadı uçamayan ürkek bir kuş haline gelmiştir. Hayatı boyunca kırıklarının izlerini taşımak zorunda olan bir kuş...” (K28)

Öğretmen adaylarının “çocuk istismarı” kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforlardan biri “çöküş”tür. Öğretmen adayları devletin, ailenin, bireyin içten içe çökmesi neticesinde dibe vurmanın kaçınılmaz bir sonuç olduğunu belirterek, çöküş kategorisine ilişkin metaforlar geliştirmişlerdir. Öğretmen adaylarının “çöküş” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların frekans dağılımı Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. “Çöküş” kategorisine ilişkin metaforların frekans dağılımı

Tabansız ev	Sessiz çılgılık	Aile yıkımı	Vatana ihanet	Osmanlı kapitülasyonu
4	2	1	1	1

Tablo 7 incelendiğinde, çocuk istismarı kavramına ilişkin “çöküş” kategorisinde toplam 9 metafor geliştirildiği görülmüştür. Öğretmen adayları bu kategoriye ilişkin en çok “tabansız ev” metaforunu geliştirmişlerdir. Bu konuya ilişkin öğretmen adaylarının geliştirdiği “sessiz çılgılık” metaforuna dair örnek ifade şu şekildedir:

“Çocuk istismarı bir yunusun sessiz çılgılığı gibidir; çünkü istismar edilen çocuğun sesi çıksa bile susturuluyor. Toplum olarak susturuluyoruz. Ses çıkarsak bile önleyemiyoruz. Sesimizi istesek de duyuramıyoruz. Onu duymayı istememiz gerek.” (K45)

Öğretmen adaylarının “çocuk istismarı” kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforlardan biri “karanlık”tır. Öğretmen adayları istismara uğrayan çocuğun dünyasının kararmasının kaçınılmaz bir sonuç olduğunu belirterek, karanlığa ilişkin metaforlar geliştirmişlerdir. Öğretmen adaylarının “karanlık” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların frekans dağılımı Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. “Karanlık” kategorisine ilişkin metaforların frekans dağılımı

Kararmış gelecek	Kayan yıldız	Kuyuya atma	Kara kutu
6	2	1	1

Tablo 8 incelendiğinde, çocuk istismarı kavramına ilişkin “karanlık” kategorisinde toplam 10 metafor geliştirildiği görülmüştür. Öğretmen adayları bu kategoriye ilişkin en çok “kararmış gelecek” metaforunu geliştirmişlerdir. Bu konuya ilişkin öğretmen adaylarının geliştirdiği “kuyuya atma” metaforuna dair örnek ifade şu şekildedir:

“Çocuk istismarı, çocuğu kuyuya atmaya benzer. Çünkü o kuyuya bir kez o çocuk atıldı mı ancak başkalarının el vermesiyle çıkabilir. Kuyu çocuğun içinde bulunduğu o kötü durumdur. Çocuğa

yardım edip çocuğu çıkaran insanlarda çocuğa her türlü yardımı (ruhen-fiziken-psikolojik destek vb.) yapanlardır. Böylece çocuk kuyudaki tutsaklığından, içindeki çıkmaz durumdan kurtulur.”
(K31)

Öğretmen adaylarının “çocuk istismarı” kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforlardan biri “leke”dir. Öğretmen adayları istismar neticesinde çocuğun hayatında giderilemez izler oluşacağı vurgulanarak, leke kategorisine ilişkin metaforlar geliştirmişlerdir. Öğretmen adaylarının “leke” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların frekans dağılımı Tablo 9’de verilmiştir.

Tablo 9. “Leke” kategorisine ilişkin metaforların frekans dağılımı

İz	Çamur atma	Denizi kirletme	Alkol kullananın ciğeri
3	2	1	1

Tablo 9 incelendiğinde, çocuk istismarı kavramına ilişkin “leke” kategorisinde toplam 7 metafor geliştirildiği görülmüştür. Öğretmen adayları bu kategoriye ilişkin en çok “iz” metaforunu geliştirmişlerdir. Bu konuya ilişkin öğretmen adaylarının geliştirdiği “iz” metaforuna dair örnek ifade şu şekildedir:

“Çocuk istismarı en sevilen kıyafete sıçramış çamaşır suyu lekesi gibidir. Çünkü, o kıyafeti giymek istersin ama o leke hep ordadır. Görmezden gelmeye çalışırsın olmaz üstünü kapamaya çalışırsın yine olmaz. O kıyafetin rengi bozulmuştur bir kere. Çocuk istismarı da böyle bir şeydir. O rengarenk hayatlar, umutlar, o saçma sapan lekeyle bozulmuştur, yok olmuştur. Çocuğun yaşamında bir iz bırakmıştır. Ölene kadar aklında bir yeredir. Görmezden gelsen olmaz, üstünü kapatmaya çalışsan yine olmaz. O umutları hayatları yok etmeye kimsenin hakkı yoktur, olamaz.”
(K34)

Tartışma ve Öneriler

Okul öncesi öğretmenliği programı öğretmen adaylarının “çocuk istismarı” kavramına yönelik algılarını ifade eden metaforların belirlenmesi amaçlanan bu araştırmanın sonunda; öğretmen adaylarının verdikleri cevaplardan yola çıkılarak oluşturulan kategoriler incelenmiş ve bu kategorilerin daha çok olumsuz algıya yönelik olduğu görülmüştür. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının toplam 9 kategoride 59 metafor geliştirdikleri tespit edilmiştir.

Çocuklara istismara maruz kalmadan ulaşmaya çalışmak, istismara maruz kalmalarını engellemek açısından önem taşımaktadır. Çocuklar, okula başladıkları andan itibaren, ev dışında vakitlerinin büyük bir çoğunluğunu okul ortamında geçirdikleri için öğretmenler çocuklar hakkında anne babaları kadar bilgi sahibi olurlar. Bu nedenle çocukların yaşadığı olumsuzlukları en iyi fark edebilecek kişiler öğretmenlerdir. Öğretmenler istismarın belirlenmesinde ve önlenmesinde büyük

role sahiptir (Sop ve Topçu Bilir, 2017). Bu doğrultuda bireylerin yaşamında en önemli yere sahip olan erken çocukluk döneminde çocukların günün büyük bir kısmını bir arada geçirdiği okul öncesi öğretmenlerin çocuk istismarıyla ilgili farkındalık düzeyleri çok daha büyük önem taşımaktadır. Bu noktadan hareketle yola çıkılarak yürütülen bu çalışmada okul öncesi öğretmenlerinden beklenen yüksek farkındalığın daha meslek yaşamına hazırlanırken oluşması gerektiği göz önüne alınmış ve öğretmen adaylarının çocuk istismarı konusunda görüşleri değerlendirilmiştir. Araştırmada katılımcıların metaforlarından oluşturulan kategorilerin adları “budama”, “afet”, “karanlık”, “çöküş”, “yara”, “deforme”, “virüs”, “leke” ve “vicdan” olarak sıralanabilir. Üstündağ, Şenol ve Mağden’e (2015) göre çocuk istismarı, çocuğun ruh sağlığını zedelediği ve bütün yaşamı boyunca etkileri görünen iz bıraktığı için çok önemli bir yere sahiptir. Bu bağlamda katılımcılar istismarın çocuklar üzerinde açtığı yarayı, bıraktığı lekeyi, oluşturduğu çöküşü ve karanlığı yanıtlarında vurgulamışlardır.

İstismar, çocuğun doğduğu andan itibaren evde, oyun alanlarında, sokakta ve okulda kısacası bulunduğu her ortamda farklı nedenlerle yüz yüze gelebileceği önemli bir toplumsal problemdir. Çocuk istismarı neticesinde çocukta gelişim geriliği ile büyüme yetersizliği yaratmasından ve hayatı boyunca kalıcı hasarlar bırakmasından dolayı psikoloji, eğitim ve tıp alanındaki araştırmacıların ilgisini çekmiştir. Çocuk istismarının bireyin sosyal-duygusal uyum süreçlerini ve yetişkinlik çağındaki tutum ve davranışlarını olumsuz yönde etkilediği, özellikle son dönemlerde yürütülen araştırmalarda vurgulanmıştır (Çağlarırnak, 2006). Sarı, Ardahan ve Öztornacı’ya (2016) göre de çocuk istismarı çocukların yaşamında geri dönüşü olmayan yaralar açmakta ve istismarın çeşidi ne olursa olsun erişkinlikte görülecek sorunlara davetiye çıkarmaktadır. Bu çalışmada içinde en fazla metafor barındıran kategoriler sırasıyla budama, afet ve karanlık kategorileridir. Öğretmen adaylarının çocukların istismar neticesinde yaşadıkları sarsıcı ve yıpratıcı deneyimleri bu ifadelerle dile getirdikleri düşünülmektedir.

Araştırmada elde edilen kavramsal kategoriler bir bütün olarak düşünüldüğünde en çok geliştirilen metaforlar kararmış gelecek ve koparılan çiçek olarak sayılabilir. Bunu destekler nitelikte Lundahl, Nimer ve Parsons’a (2006) göre de istismar mağduru çocuklar, kısa ve uzun dönemde olumlu yanlarını zayıflatan sosyal, duygusal ve davranışsal sorunlar yaşamaya daha yatkın olmaktadır. Colman ve Widom (2004) tarafından yapılan bir çalışmada çocukluğunda kötü muameleyle uğrayan bireylerin yaşamının sonraki dönemlerinde sosyal ilişkilerinin daha zayıf olduğu belirlenmiştir. Bu bağlamda öğretmen adaylarının oluşturdukları metaforlar göz önüne alındığında toplu mezar, sessiz çılgılık, kabus, kırık kalp, kanadı kırık kuş, alkol kullananın ciğeri, kuyuya atma, kayan yıldız, kararmış gelecek gibi uzun soluklu etkisi olan ve olumsuz içerikli kelimeleri tercih etmeleri bir tesadüf sayılamaz.

Araştırma sonunda elde edilen metaforlar, öğretmen adaylarının çocuk istismarı konusunda farkındalıklarının bulunduğunu; ancak yanıtlarının daha çok cinsel istismarın etkileri ve istismarın çocukta yol açtığı olumsuzluklar ile kısıtlı olduğunu göstermiştir. Öğretmen adaylarının odak noktasının kurbanda olması, yalnızca acıma, üzüntü gibi duyguları ortaya çıkarmakla sınırlı kalmaktadır. Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda; öğretmen adaylarından istismarla nasıl baş edilebileceğine yönelik görüş alınabilir. Mağdur olan yerine mağdur eden istismarcıya odaklanılarak istismarcıya yönelik müdahale ya da önleyici projeler geliştirilebilir. Bununla birlikte çocuk istismarının tespit edilmesinde ebeveynlerden sonra çocuklarla en çok vakit geçiren yetişkinler olan öğretmenlerin de algılarını belirlemeye yönelik metafor çalışmaları yapılabilir. Ayrıca okul öncesi eğitimi programı lisans derslerinde istismarın bir bütün ve zorunlu ders olarak ele alınması ve öğretim elemanlarının derslerinde bu sürecin önemini vurgulayarak toplumun her kesimine ulaşacak olan öğretmen adayları ile sahada uygulayabilecekleri program ve etkinlikleri planlamaları sağlanabilir.

Kaynakça

- Akbaş, S., Turla, A., Karabekiroğlu, K., Senses, A., Karakurt, M. N., Taşdemir, G. N. ve Böke, Ö. (2009). Adli makamlarca çocuk psikiyatrisi polikliniğine gönderilen cinsel istismara uğramış çocukların, istismar şekilleri, ruhsal ve fiziksel muayene özellikleri. *Adli Bilimler Dergisi*, 8, 24-32.
- Can Yaşar, M., Şenol, B. ve Akyol, T. (2015). Öğretmen adaylarının çocuğa yönelik cinsel istismar tutumlarının incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 1(2), 228-241.
- Can Yaşar, M., İnal Kızıltepe, G. ve Kandır, A. (2014). Öğretmen adaylarının çocuklardaki fiziksel istismar belirtilerine ilişkin farkındalıkları. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 7(3), 286-303.
- Colman, R. A., & Widom, C. S. (2004). Childhood abuse and neglect and adult intimate relationships: A prospective study. *Child Abuse & Neglect*, 28, 1133-1151.
- Çağlarımak, A. (2006). Yerleşik olan ve olmayan ailelerde çocuk istismarı yaygınlığının incelenmesi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir*.
- Dilsiz, H. ve Mağden, D. (2015). Öğretmenlerin çocuk istismar ve ihmali konusunda bilgi ve risk tanıma düzeylerinin tespit edilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 1(2), 678-694.
- Doğan, T. ve Bayar, Ö. (2018). Çocuk cinsel istismarı: Geleceğin öğretmenleri ve okul psikolojik danışmanları ne kadar biliyor? *Journal of International Social Research*, 11(55), 571-581.
- Karabıyıklı, T. H. (2017). Öğretmen adaylarının çocuk istismarı ve ihmaline yönelik farkındalık düzeyleri. *Journal of International Social Research*, 10(50), 541-546.
- Koçtürk, N. (2018). Çocuk ihmali ve istismarını önlemede okul çalışanlarının sorumlulukları. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 38-47.
- Lundahl, B. D., Nimer, J., & Parsons, B. (2006). Preventing child abuse: A meta-analysis of parent training programs. *Research on Social Work Practice*, 16(3), 251-262.
- McIntyre, T. (1990). The teacher's role in cases of suspected child abuse. *Education and Urban Society*, 22(3), 300-306.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods* (Third edition). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Pekdoğan, S. ve Bozgun, K. (2018). Öğretmenlerin çocuk ihmali ve istismarı hakkındaki görüşlerinin incelenmesi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(2), 433-443.
- Sarı, H. Y., Ardahan, E. ve Öztornacı, B. Ö. (2016). Çocuk ihmal ve istismarına ilişkin son 10 yılda yapılan sistematik derlemeler. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 15(6), 501-511.

- Savi Çakar, F. & Savi, S. (2016). *Child abuse and neglect: Can they be prevented?* Proceedings of ISERD International Conference, Vienna, Austria. 26-27 November. 2016, pp:1-4.
- Savi Çakar, F. ve Yazıcı Okuyan, H. (2017). Öğretmen adaylarının çocuk istismarı ve ihmeline ilişkin görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44, 250-275.
- Sop, A. ve Bilir, Z. T. (2017, October). Üniversite öğrencilerinin çocuğa yönelik cinsel istismar tutumlarının incelenmesi. In *International Children's Rights Congress (CRC)* (pp. 20-28).
- Soylu, N., Şentürk Pılan, B., Ayaz, M. ve Sönmez, S. (2012). Cinsel istismar mağduru çocuk ve ergenlerde ruh sağlığını etkileyen etkenlerin araştırılması. *Anatolian Journal of Psychiatry*, 13, 292-298.
- Tatlıcalı, E., & Berkmen, B. (2017). Examination of pre-school teacher candidates: Knowledge and awareness levels for emotional neglect/abuse. *International Journal of Educational Sciences*, 19(2-3), 181-189.
- Tunca, N. ve Özer, Ö. (2015). Pre-service teachers' awareness of child abuse. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 97-118.
- Üstündağ, A., Şenol, F. ve Mağden, D. (2015). Ebeveynler çocuk istismarına yönelik bilgi düzeylerinin belirlenmesi ve bilinçlendirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 1(2), 212-227.
- Walsh, K., Bridgstock, R., Farrell, A., Rassafiani, M. & Schweitzer, R. (2008). Case, teacher and school characteristics influencing teachers' detection and reporting of child physical abuse and neglect: Results from an Australian survey. *Child Abuse & Neglect*, 32(10), 983-993.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, Y., Kaçar, M., Albayrak, E., Çalaboğlu, T., Çakmak, S., & Bayraktar, T. (2017). Çocuk ihmal ve istismarı hakkında ilköğretim öğretmenlerinin bilgi düzeylerinin değerlendirilmesi. *Van Tıp Dergisi*, 24(4), 303-309.



<http://kefad.ahievran.edu.tr>

Ahi Evran University Journal of Kırşehir Education Faculty

ISSN: 2147 - 1037

A Metaphoric Evaluation with Pre-service Teachers on Child Abuse: The Case of Nigde Province

Hatice Uysal Bayrak

DOI:10.29299/kefad.2019.20.02.013

[Article Information](#)

Received:20/03/2019 Revised:15/05/2019 Accepted:02/07/2019

Summary

The aim of this study is to investigate the metaphors of early childhood education program' pre-service teachers' perceptions of child abuse concept. Phenomenology pattern, which is one of the qualitative research methods, was used to determine the metaphors expressing the pre-service teachers' perceptions about the concept of child abuse. The study group of the study was formed by 74 pre-service teachers who were attending preschool education program in 2018-2019 by using appropriate sampling method. The participants in the study group were interviewed face to face. Participants were given papers with the statement of "child abuse is like.../similar to...; because..." and were asked to complete these statement. The data were analyzed by metaphor analysis. As a result of the research, it was determined that pre-service teachers used 59 metaphors in 9 categories. The categories that contain the most metaphors are pruning, disaster and darkness. The names of the categories formed from the metaphors of the participants in the research can be listed as pruning, disaster, darkness, collapse, wound, deformed, virus, stain and conscience. When the conceptual categories obtained in the study are considered as a whole, the most developed metaphors can be counted as darkened future and severed flowers.

Keywords: Child abuse, Metaphor, Pre-service teachers, Early childhood

Introduction

Growing healthy generations is primarily possible with healthy children, and child maltreatment is a problem that prevents it (Koçtürk, 2018). One of the sources of many problems such as stress, loneliness, negative mental health, and depressive symptoms that individuals experience during childhood or adulthood is the abuse experiences they face in early childhood (Pekdoğan and Bozgün, 2018). Child abuse is a universal problem in all societies since ancient times (Can Yaşar, Şenol and Akyol, 2015). Child abuse can be described as a public health problem that affects the child as an individual and affects the family in which the child is involved, sometimes causing very difficult to return such as deterioration of family integrity (Dilsiz and Mağden, 2015).

In general, teachers and other experts should take more responsibility in the child abuse process, because parents either abuse their children themselves or allow others to abuse them and do not prevent them (Savi Çakar and Savi, 2016). Moreover, considering that the school where the child spends the most time outside the family and the ones who spend the most time are the teachers, teachers who have direct connection with children in the solution of child abuse have big duties. For this reason, the school is important and educators have a critical role in recognizing and preventing child abuse. The effect of abuse outside the school is carried to the school and it is also possible to encounter abuse cases within the school (Doğan and Bayar, 2018; Pekdoğan and Bozgün, 2018). In addition, school environment can be a protective factor or a risk factor for child abuse and neglect (Koçtürk, 2018). In all levels of education, it is very important that teachers are aware and informed about the possibility that each child will be exposed to negative situations such as abuse. By observing the negative behavior of the child in the school environment and the traces of assault on his body, a teacher who understands the source of these problems can prevent the increase of problems and therefore, successful, happy and healthy generations can be raised (Doğan and Bayar, 2018; Pekdoğan and Bozgün, 2018).

It is both professional and social responsibility for teachers to develop themselves in child abuse and neglect (Koçtürk, 2018). It is stated that teachers' position is very important in the research results (Akbaş and et al., 2009; Dilsiz and Mağden, 2015; Doğan and Bayar, 2018; Soylu, Şentürk Pılan, Ayaz and Sönmez, 2012; Yıldız, Kaçar, Albayrak, Çalaboğlu, Çakmak and Bayraktar, 2017) which emphasize that teachers are inadequate in many aspects such as the dimensions of child abuse, their impact on children who are victims of abuse and their disability. The reasons why teachers cannot fulfill their role in preventing and responding to abuse should be evaluated and related measures should be put in place. As a result of these measures to be put into practice, teachers will be able to play an active role both in directly contributing to this process by not abusing children and

contributing to the identification and intervention of abuse and also the healing processes of abused children (McIntyre, 1990; Savi Çakar and Yazıcı Okuyan, 2017; Walsh and et al., 2008).

Considering that the opinions of pre-service teachers about child abuse are important, many domestic and international studies have been conducted with students attending different departments of the faculty of education. However, in the literature review, no research has been found in which the opinions of all pre-service teachers, especially preschool teachers, are obtained through metaphors. Some of these researches with pre-service teachers are listed below.

764 pre-service teachers from Preschool Education, Classroom Education, Social Studies Education and Turkish Education programs at Afyon Kocatepe University Faculty of Education were included in the study group of the study which was conducted by Can Yaşar, İnal Kızıltepe and Kandır (2014) in order to examine the awareness levels of pre-service teachers about physical abuse symptoms in children. As a result of the study, it was determined that there was no statistically significant difference between the status, behavioral characteristics and parental behaviors and department scores of the Physical Abuse Symptoms Assessment Form according to the gender, branch and grade levels of the pre-service teachers. It was determined that there was a statistically significant difference in terms of status and behavioral characteristics score values of Physical Abuse Symptoms Assessment Form according to the status of pre-service teachers regarding child neglect and abuse.

In the research conducted by Tunca and Özer (2015) in order to determine the awareness of pre-service teachers studying child abuse, 15 pre-service teachers studying in the departments of Early Childhood Education, Computer and Educational Technology Education, Social Studies Education, Special Education, French Education, German Education and Guidance and Psychological Counseling at Anadolu University and focus group interviews were conducted. As a result of the research, pre-service teachers reported that child abuse is associated with emotional abuse the most and economic abuse at least. Pre-service teachers stated that culture is built through the society's view of sexuality, child marriage, proverbs, idioms and superstitions, and the meanings attributed to the sexes through the meanings of child abuse. In addition, it was determined that the majority of pre-service teachers did not know what to do if they faced child abuse.

939 pre-service teachers from Preschool Education, Classroom Education, Social Studies Education, Turkish Education and Computer and Educational Technology Education programs at Faculty of Education were included in the study group of the study which was conducted by Can Yaşar, Şenol and Akyol (2015) in order to examine pre-service teachers' attitudes on sexual abuse towards children. As a result of this research, it was determined that there is a statistically significant difference between the total scores of the Child Sexual Abuse Attitude Scale according to the class

levels, branches, whether they have received education for child neglect and abuse and feeling ready to identify the symptoms of sexual abuse. It was also determined that there was no significant difference according to the gender of pre-service teachers.

In the research conducted by Karabıyıklı (2017), it was aimed to measure the level of knowledge of Guidance and Psychological Counselor and Early Childhood Education programs' pre-service teachers in defining the signs and risks of child abuse and neglect. According to the findings of the research, Early Childhood Education programs' pre-service teachers stated that they received a great deal of information (93.5%) about child abuse and neglect during their undergraduate education. However, Early Childhood Education programs' pre-service teachers included in the study found themselves to be 37% qualified to diagnose.

The aim of this study conducted by Sop and Topçu Bilir (2017) is to examine the attitudes of students who attend child development and early childhood education programs of towards sexual abuse on children. The study group consisted of 323 students attending the Department of Early Childhood Education in Duzce University and Mehmet Akif Ersoy University. Sexual Abuse Attitude Scale towards Child was used in the study. As a result of the study, it was seen that students' attendance to vocational school or faculty and taking any courses related to children's rights did not create a difference between sexual abuse attitudes towards the child. It was observed that attitudes towards reporting sexual abuse towards children changed according to their grade levels compared to those who were first grade compared to those who were fourth grade.

In the research conducted by Tatlıcalı and Berkmen (2017), it was aimed to learn Early Childhood Education programs' pre-service teachers' awareness and knowledge about emotional neglect and abuse. Emotional Neglect/Abuse Knowledge and Awareness Scale was applied to 212 Early Childhood Education programs' pre-service teachers living in Turkish Republic of Northern Cyprus. As a result of the research, it was seen that pre-service teachers tend to ignore emotional neglect/abuse and as the level of education increases, pre-service teachers' tendency to reject/ignore and isolate/threaten emotional neglect/deprivation increases.

The aim of this study conducted by Savi Çakar and Yazıcı Okuyan (2017) is to examine the opinions of teacher candidates studying at different departments of the faculty on child abuse and neglect. In the study, semi-structured interview form was applied, and it was determined that pre-service teachers' knowledge and skills related to determination, prevention and intervention of child abuse and neglect were not sufficient and they were not aware of their roles and responsibilities in the relevant laws and regulations. This situation reveals the need for studies and practices on child abuse and neglect in other faculties, especially in education faculties. In particular, teachers who will work

with young children will be more competent in this subject, and teaching courses on prevention and intervention of child abuse during teacher training will contribute.

At all levels of education, it is very important that teachers have knowledge and awareness on this subject because of the risks of children facing these negative situations (Pekdoğan and Bozgün, 2018). However, in many studies, it has been determined that the majority of pre-service teachers do not know what to do if they encounter child abuse (Savi Çakar and Yazıcı Okuyan, 2017; Tunca and Özer, 2015). When the researches conducted with pre-service teachers about child abuse were examined, it was found that the participants generally did not have enough information about child abuse and it is stated that this issue should be emphasized more during undergraduate education. In this context, it is very important that pre-service teachers who have magical touches to early childhood have high awareness about this concept and if they encounter such a situation in their professional life, they have enough knowledge to apply the necessary intervention. In this study, it was aimed to determine the metaphors expressing the perceptions of pre-service teachers of early childhood education program about the concept of child abuse. For this purpose, the answers to the following questions were sought:

1. What are the metaphors that pre-service teachers of early childhood education program have stated about child abuse concept?
2. What conceptual categories can these metaphors be classified into?

Method

Research Model

Phenomenology pattern, which is one of the qualitative research methods, was used to determine the metaphors expressing the pre-service teachers' perceptions about the concept of child abuse. Phenomenology studies are generally aimed at revealing and interpreting individual perceptions or perspectives about a particular phenomenon (Yıldırım & Şimşek, 2005).

Study Group

Appropriate sampling method was used in the study. Researchers working in education, psychology, medicine and many other disciplines often use appropriate sampling instead of random sampling. Appropriate sampling is not randomly drawn from a well-defined universe. Instead, it consists of participants that are easily accessible to the researcher (Warner, 2008).

This research was carried out with the pre-service teachers who attended early childhood education program in Nigde province in 2018-2019. The study group consisted of 74 participants attending the first and second classes. 68 of the participants were female and 6 were male. The

participants in the study group were interviewed face to face. Participants were given papers with the statement of “child abuse is like.../similar to...; because...” and were asked to complete these statement. The interviews lasted an average of 15 minutes.

Data Collection Tools and Data Analysis

Early childhood education program’ pre-service teachers’ perceptions of child abuse concept were obtained by answering the question of what child abuse is like and by explanations of the reasons of the relationship they have established. The subject and source of the metaphor were tried to be determined with the first question. The meaning and reasons attributed to this metaphor have been tried to be revealed by 'because'. Metaphor analysis, one of the qualitative data analysis techniques, was used to evaluate the data. In the metaphor analysis technique, metaphors can be used as one of the ways in which qualitative studies communicate with the reader and communicate the findings strongly. In the process of analyzing and interpreting metaphors, the data is subjected to a deep process to discover concepts and themes related to the subject being studied. Similar data is logically combined and interpreted in an understandable way. In this study, all metaphors defined by the participants were simply coded. These encodings were made according to the concepts extracted from the data. In the second stage, themes based on common aspects between the codes were created. In the third stage, the data was organized and defined according to the codes and themes. Finally, the interpretation of the findings was performed (Patton, 2002). The results are presented in a descriptive narrative and frequently quoted directly (Yıldırım & Şimşek, 2005). Thus, the internal reliability of the research was increased. All the interviews were analyzed by researchers in the study. In addition, an outside referee who studies on educational sciences on the quarter of the data was included in the study and this individual analyzed those data with the researcher. In order to increase the external reliability of the study, the results of the study were explained in relation to the data obtained. In addition, it was provided to increase the external reliability by storing the raw data in the research for the request of others or contributing to different studies.

Findings

The pre-service teachers used 59 metaphors regarding the concept of “child abuse. The metaphors developed by pre-service teachers are divided into 9 categories. Categories of developed metaphors; pruning, disaster, deformed, virus, conscience, wound, collapse, darkness and stain.

Pruning is one of the metaphors that pre-service teachers developed about the concept of child abuse. Pre-service teachers developed metaphors about pruning by stating that it was an inevitable result of the fruitless, leafless of the branches as a result of the timeless picking of sprouted seed. The

frequency distribution of the metaphors developed by the pre-service teachers regarding the “pruning” category is given in table 1.

Table 1. *Frequency distribution of metaphors related to “pruning” category*

Severed flowers	Cutting the tree branch	Seed removal from the soil before sprouting
5	4	1

When table 1 is examined, it is seen that 10 metaphors have been developed in the pruning category related to the concept of child abuse. Pre-service teachers developed the most severed flower metaphor for this category. An example of the metaphor for removing the seed from the soil without sprouting is as follows:

“Child abuse is to remove the seed thrown from the soil before it sprouts. Because that seed will germinate over time, will branch and snag and give fruit. With child abuse, you have taken away the whole future of your seed, its dreams and even your right to life. You used the shortest way to destroy a life, hope, a family and even a society. Bravo!” (K33)

One of the metaphors developed by pre-service teachers about the concept of child abuse is disaster. They developed metaphors for the disaster category because they thought that when the child was abused, the child's whole life had come underground. The frequency distribution of the metaphors developed by pre-service teachers related to disaster category is given in table 2.

Table 2. *Frequency distribution of metaphors related to “disaster” category*

Earthquake	Chemical bomb	Global warming	Fire	Tornado	Mass grave
3	2	2	1	1	1

When table 2 is examined, it is seen that a total of 10 metaphors have been developed in the disaster category related to the concept of child abuse. Pre-service teachers developed the most “earthquake” metaphor for this category. An example of the global warming metaphor developed by pre-service teachers on this subject is as follows:

“Child abuse is similar to global warming; because it is a way that affects all parts of the world, leads people to a swamp day by day, with no return, no compensation.” (K4)

One of the metaphors that pre-service teachers developed about child abuse concept is deformed. Pre-service teachers developed metaphors for the deformed category, stating that the essence of the abused child could never be the same after losing the original form. The frequency distribution of the metaphors developed by the pre-service teachers regarding the deformed category is given in table 3.

Table 3. *Frequency distribution of metaphors related to “deformed” category*

Shattered glass	Ripped book	Breaking the work of sculptor
3	2	2

When table 3 is examined, it is seen that 7 metaphors have been developed in the deformed category related to the concept of child abuse. Pre-service teachers developed the most shattered glass metaphor for this category. The example of the metaphor of the breaking of the sculptor's work developed by the pre-service teachers on this subject is as follows:

“Child abuse is a total savagery. Too bad to compete with the worst things in the world. But if you have to compare it to something, it is like breaking the most beautiful work of a very important sculptor. Because this persecution causes deep sores in the child. It breaks into pieces that are very difficult to bond back.” (K62)

One of the metaphors that pre-service teachers developed about the concept of child abuse is the virus. Pre-service teachers developed metaphors related to the virus by emphasizing that child abuse is the ability to spread rapidly and harm the organism. The frequency distribution of the metaphors developed by pre-service teachers regarding the “virus” category is given in table 4.

Table 4. *Frequency distribution of metaphors related to “virus” category*

Harmful insects	Cancer	Unconscious consumer
4	2	1

When table 4 is examined, it is seen that 7 metaphors have been developed in the virus category related to the concept of child abuse. Pre-service teachers developed the most harmful insects metaphor for this category. An example of the metaphor of harmful insects developed by pre-service teachers on this subject is as follows:

“Child abuse is like insects pillaging the garden. Because you planted the garden with a lot of hope, you wait for it to branch, but those insects don’t allow it to grow, it gnaws at the soil. Branches fall, roots dry, leaves rot, hopes go. Until we find a medicine for those insects...” (K25)

One of the metaphors that teacher trainees developed about the concept of child abuse is conscience. Pre-service teachers developed metaphors about conscience by stating how people who exploit children evaluate this situation with their conscience. The frequency distribution of the metaphors developed by the pre-service teachers regarding the conscience category is given in table 5.

Table 5. *Frequency distribution of metaphors related to “conscience” category*

Undermining the spirit	The dilemma of Mr Heinz	Nightmare
3	2	1

When table 5 is examined, it is seen that a total of 6 metaphors have been developed in the conscience category regarding the concept of child abuse. Pre-service teachers have developed the most metaphor of undermining spirit in this category. An example of the Mr Heinz dilemma metaphor developed by pre-service teachers on this subject is as follows:

"Child abuse's like the Heinz dilemma. Because the conscience remains between them. It is up to one's conscience to respond to the Mr Heinz dilemma." (K72)

One of the metaphors that pre-service teachers developed about child abuse concept is wound. Pre-service teachers developed metaphors for the wound category because they thought that when children were abused, they became wounded and in need of help. The frequency distribution of the metaphors developed by the pre-service teachers regarding the wound category is given in table 6.

Table 6. Frequency distribution of metaphors related to "wound" category

Bird with broken wing	An open sore	Broken heart
4	3	1

When Table 6 is examined, it is seen that a total of 8 metaphors have been developed in the wound category related to the concept of child abuse. Pre-service teachers have developed the most metaphor of bird with broken wing in this category. An example of the metaphor of the bird with broken wing developed by pre-service teachers, is as follows:

"Child abuse is like breaking a bird's wing. Children are like birds flying freely. They want to flap their wings incessantly with an endless fire. However, the abused child's wing is broken, the fire in it extinguishes and the energy disappears. This child, who is still like a bird, now has a broken wing. ve s/he has become a timid bird whose wing can no longer fly. A bird who has to bear the marks of its fractures all his/her life..." (K28)

One of the metaphors that pre-service teachers developed about child abuse concept is collapse. Pre-service teachers developed metaphors related to the category of collapse, stating that it was inevitable to hit the bottom as a result of the collapse of the state, the family and the individual. The frequency distribution of the metaphors developed by the pre-service teachers related to the collapse category is given in table 7.

Table 7. Frequency distribution of metaphors related to "collapse" category

House without base	Silent scream	Family destruction	Treason	Ottoman capitulation
4	2	1	1	1

When Table 7 is examined, it is seen that a total of 9 metaphors have been developed in the collapse category related to the concept of child abuse. Pre-service teachers developed the most house without base metaphor for this category. An example of the silent scream metaphor developed by pre-service teachers on this subject is as follows:

“Child abuse is like the silent scream of a dolphin; because the abused child is silenced even if the sound is made. We are silenced as a society. Even if we make a sound, we can’t prevent it. We cannot make our voice heard to the authorities. We need to hear that sound.” (K45)

One of the metaphors that pre-service teachers developed about the concept of child abuse is darkness. Pre-service teachers developed metaphors about darkness, stating that darkening of the world of the abused child is an inevitable outcome. The frequency distribution of the metaphors developed by the pre-service teachers regarding the darkness category is given in table 8.

Table 8. *Frequency distribution of metaphors related to “darkness” category*

Darkened future	Falling star	Throw into a well	black box
6	2	1	1

When table 8 is examined, it is seen that a total of 10 metaphors have been developed in the darkness category related to the concept of child abuse. Pre-service teachers developed the most darkened future metaphor for this category. An example of the metaphor of throwing into a well developed by pre-service teachers is as follows:

“Child abuse is like throwing a child into a well. Because once that child has been thrown into that well, s/he can only come out with the hands of others. The well where that child is in poor condition. People who help the child and take the child out of the well are those who provide all kinds of physical-psychological help to the child.” (K31)

One of the metaphors that pre-service teachers developed about the concept of child abuse is the stain. Pre-service teachers developed metaphors related to stain category, emphasizing that irregular traces will occur in the child's life as a result of abuse. The frequency distribution of the metaphors developed by the pre-service teachers regarding the stain category is given in table 9.

Table 9. *Frequency distribution of metaphors related to “stain” category*

Trace	Hurling the mud	Polluting the sea	Livers of alcohol users
3	2	1	1

When table 9 is examined, it is seen that 7 metaphors have been developed in the stain category related to the concept of child abuse. Pre-service teachers developed the most trace metaphor

for this category. An example of the trace metaphor developed by pre-service teachers on this subject is as follows:

“Child abuse is like a bleach stain that has spread to the most popular outfit. Because you want to wear that outfit, but that stain is always there. You try to ignore it, but you can’t. You try to cover it up, but not again. Once, that outfit is discolored. Child abuse is such a thing. The colorful lives and the hopes are broken, destroyed; because of that ridiculous stain. It has left a mark on the child’s life. It’s somewhere in his/her mind until s/he dies. You can’t just ignore it. If you try to cover it up, it won’t happen again. No one has the right to destroy those hopes and lives.” (K34)

Discussion and Suggestions

At the end of this study which aimed to determine the metaphors expressing the perceptions of pre-service teachers about the concept of child abuse, the categories formed based on the answers of the pre-service teachers were examined and these categories were mostly oriented towards negative perception. As a result of the research, it was determined that pre-service teachers used 59 metaphors in 9 categories.

Trying to reach children without being exposed to abuse is important to prevent them from being exposed to abuse. Since children started school, they spend most of their time outside the home, therefore teachers will learn about children as much as their parents. For this reason, teachers are the ones who can best notice the negative effects of children. Teachers play a major role in identifying and preventing abuse (Sop and Topçu Bilir, 2017). In this respect, the awareness level of preschool teachers about child abuse is much more important in the early childhood, which has the most important place in the life of individuals, where children spend most of the day together. From this point of view, this research, which was carried out by taking into consideration the fact that the high awareness expected from preschool teachers, should be formed while preparing for professional life and pre-service teachers' opinions about child abuse were evaluated. The names of the categories formed from the metaphors of the participants in the research can be listed as pruning, disaster, darkness, collapse, wound, deformed, virus, stain and conscience. According to Üstündağ, Şenol and Mağden (2015), child abuse has a very important place because it damages the mental health of the child and leaves an imprint on the whole life. In this context, the participants emphasized the injury caused by the abuse, the stain it left, the collapse it caused and the darkness in their responses.

Abuse is an important social problem that the child can face for different reasons in every environment where s/he is present at home, playgrounds, on the street and in school. It has attracted the attention of researchers in the fields of psychology, education and medicine because of child developmental retardation as a result of child abuse and growth insufficiency. It has been emphasized

in recent studies that child abuse negatively affects the individual's social-emotional adjustment processes and adulthood attitudes and behaviors (Çağlarırnak, 2006). According to Sarı, Ardahan and Öztornacı (2016), child abuse causes irreversible wounds in children's lives and this invites problems in adulthood, regardless of the type of abuse. In this research, pruning, disaster and darkness were the most metaphoric categories. Pre-service teachers are thought to express the shocking and attrition experiences of children as a result of abuse with these statements.

When the conceptual categories obtained in the study are considered as a whole, the most developed metaphors can be counted as darkened future and severed flowers. In support of this, Lundahl, Nimer and Parsons (2006) states that children who are victims of abuse tend to experience social, emotional and behavioral problems that weaken their positive aspects in the short and long term. In a study conducted by Colman and Widom (2004), it was found that individuals who were abused in childhood had less social relationships in later life. In this context, considering the metaphors formed by pre-service teachers, it is not a coincidence that they prefer words with long-lasting effects and negative contents such as mass graves, silent scream, nightmare, cancer, broken heart, bird with broken wing, livers of alcohol users, throw into a well, falling star, darkened future.

The metaphors obtained at the end of the study indicated that pre-service teachers were aware of child abuse; however, their responses were mostly limited by the effects of sexual abuse and negativity caused by abuse on child. The focus of pre-service teachers on the victim is limited to revealing feelings such as pity and sadness. According to the results obtained from the research; pre-service teachers can be consulted on how to deal with abuse. Interventions or preventive projects can be developed with a focus on the abuser, instead of the victim. However, in the detection of child abuse, metaphor studies can be conducted to determine the perceptions of teachers who are adults who spend the most time with children after parents. In addition, child abuse can be considered as a whole and compulsory course in the undergraduate courses of the early childhood education program and the importance of this process can be emphasized in the lessons of the instructors. In these courses, it will be possible to plan the programs and activities that can be applied in the field with the pre-service teachers who will reach all segments of the society.

References

- Akbaş, S., Turla, A., Karabekiroğlu, K., Senses, A., Karakurt, M. N., Taşdemir, G. N. and Böke, Ö. (2009). Adli makamlarca çocuk psikiyatrisi polikliniğine gönderilen cinsel istismara uğramış çocukların, istismar şekilleri, ruhsal and fiziksel muayene özellikleri. *Adli Bilimler Dergisi*, 8, 24-32.
- Can Yaşar, M., Şenol, B. and Akyol, T. (2015). Öğretmen adaylarının çocuğa yönelik cinsel istismar tutumlarının incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 1(2), 228-241.
- Can Yaşar, M., İnal Kızıltepe, G. and Kandır, A. (2014). Öğretmen adaylarının çocuklardaki fiziksel istismar belirtilerine ilişkin farkındalıkları. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 7(3), 286-303.
- Colman, R. A., & Widom, C. S. (2004). Childhood abuse and neglect and adult intimate relationships: A prospective study. *Child Abuse & Neglect*, 28, 1133–1151.
- Çağlarırnak, A. (2006). Yerleşik olan and olmayan ailelerde çocuk istismarı yaygınlığının incelenmesi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir*.
- Dilsiz, H. and Mağden, D. (2015). Öğretmenlerin çocuk istismar and ihmali konusunda bilgi and risk tanıma düzeylerinin tespit edilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 1(2), 678-694.
- Doğan, T. and Bayar, Ö. (2018). Çocuk cinsel istismarı: Geleceğin öğretmenleri and okul psikolojik danışmanları ne kadar biliyor? *Journal of International Social Research*, 11(55), 571-581.
- Karabıyıklı, T. H. (2017). Öğretmen adaylarının çocuk istismarı and ihmaline yönelik farkındalık düzeyleri. *Journal of International Social Research*, 10(50), 541-546.
- Koçtürk, N. (2018). Çocuk ihmali and istismarını önlemede okul çalışanlarının sorumlulukları. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 38-47.
- Lundahl, B. D., Nimer, J., & Parsons, B. (2006). Preventing child abuse: A meta-analysis of parent training programs. *Research on Social Work Practice*, 16(3), 251-262.
- McIntyre, T. (1990). The teacher's role in cases of suspected child abuse. *Education and Urban Society*, 22(3), 300-306.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods* (Third edition). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Pekdoğan, S. and Bozgun, K. (2018). Öğretmenlerin çocuk ihmali and istismarı hakkındaki görüşlerinin incelenmesi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(2), 433-443.
- Sarı, H. Y., Ardahan, E. and Öztornacı, B. Ö. (2016). Çocuk ihmal and istismarına ilişkin son 10 yılda yapılan sistematik derlemeler. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 15(6), 501-511.

- Savi Çakar, F. & Savi, S. (2016). *Child abuse and neglect: Can they be prevented?* Proceedings of ISERD International Conference, Vienna, Austria. 26-27 November. 2016, pp:1-4.
- Savi Çakar, F. and Yazıcı Okuyan, H. (2017). Öğretmen adaylarının çocuk istismarı and ihmaline ilişkin görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44, 250-275.
- Sop, A. and Bilir, Z. T. (2017, October). Üniversite öğrencilerinin çocuğa yönelik cinsel istismar tutumlarının incelenmesi. In *International Children's Rights Congress (CRC)* (pp. 20-28).
- Soylu, N., Şentürk Pılan, B., Ayaz, M. and Sönmez, S. (2012). Cinsel istismar mağduru çocuk and ergenlerde ruh sağlığını etkileyen etkenlerin araştırılması. *Anatolian Journal of Psychiatry*, 13, 292-298.
- Tatliali, E., & Berkmen, B. (2017). Examination of pre-school teacher candidates: Knowledge and awareness levels for emotional neglect/abuse. *International Journal of Educational Sciences*, 19(2-3), 181-189.
- Tunca, N. and Özer, Ö. (2015). Pre-service teachers' awareness of child abuse. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 97-118.
- Üstündağ, A., Şenol, F. and Mağden, D. (2015). Ebeveynler çocuk istismarına yönelik bilgi düzeylerinin belirlenmesi and bilinçlendirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 1(2), 212-227.
- Walsh, K., Bridgstock, R., Farrell, A., Rassafiani, M. & Schweitzer, R. (2008). Case, teacher and school characteristics influencing teachers' detection and reporting of child physical abuse and neglect: Results from an Australian survey. *Child Abuse & Neglect*, 32(10), 983-993.
- Yıldırım, A. and Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, Y., Kaçar, M., Albayrak, E., Çalaboğlu, T., Çakmak, S., & Bayraktar, T. (2017). Çocuk ihmal and istismarı hakkında ilköğretim öğretmenlerinin bilgi düzeylerinin değerlendirilmesi. *Van Tıp Dergisi*, 24(4), 303-309.